

Surrealizmus

Surrealizmus (výslovnosť [sürealizmus] aj [surrealizmus]^[1]) alebo **nadrealizmus** je umelecký smer, ktorý sa usiluje oslobodiť myseľ, zdôrazňuje podvedomie.

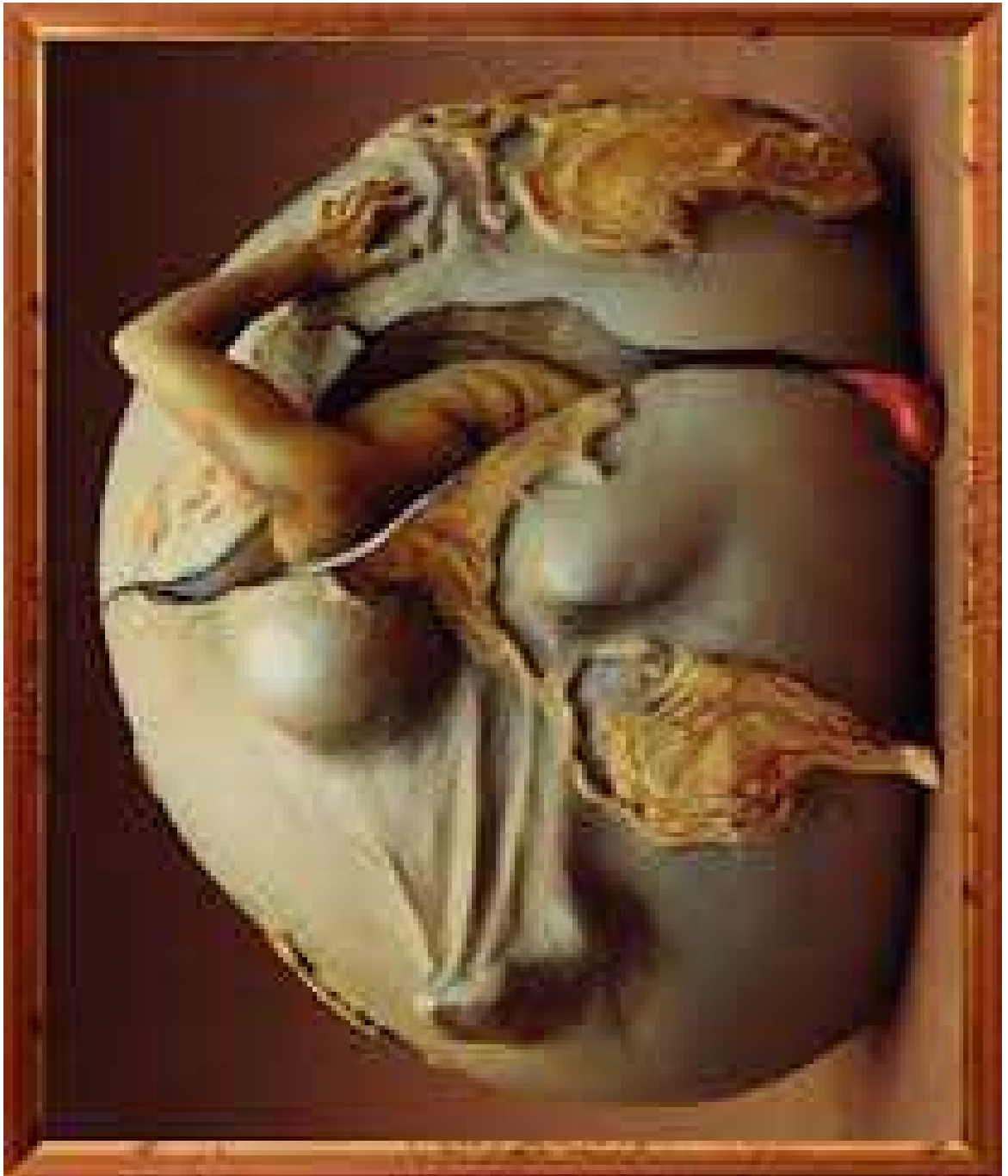
Dejiny

- Prvé impulzy dostal surrealizmus od [André Bretona](#), jeho prudký rozvoj umožnil [Salvador Dalí](#). Surrealizmus je stále aktívny smer, hoci sa od pôvodných myšlienok značne vzdialil.
- Podľa vzoru Sigmunda Freuda, ktorý sa prostredníctvom psychoanalýzy pokúsil vyzdvihnúť podvedomie na úroveň vedomia, a tak uzdraviť dušu od potláčaných pudov, aj umenie sa otvára podvedomiu a snom, aby sa vymanilo spod „diktátu rozumu“ a „oslobodilo život“ poznaním seba samého. Také je heslo a ambície surrealistov, ktorí sa cítia byť revolucionármi túžiacimi zmeniť svet, aby sa zmenil život.

Pôvod

- Názov surrealizmus pochádza z podtitulu istej divadelnej hry, ktorý jej roku 1917 dal Guillaume Apollinaire. Tento názov sa stal programom i pomenovaním skupiny parížskych spisovateľov, zhromaždených okolo André Bretona, Paula Eluarda a Louisa Aragona, udržiavajúcich bohatú korešpondenciu s dadaistami, ktorí sa usadili v Paríži po prvej svetovej vojne.

- Toto svoje vnútro a svoje sny samozrejme tiež skúmali, a to i pod vplyvom drog a umelo u seba navodzovali (či sa o to pokúšali) stavy porušenia psychickej rovnováhy (extatické, hypnotické, ale aj psychopatologické). Táto definícia bola následným vývojom surrealizmu chápaná veľmi voľne a ukázala sa ako veľmi životaschopná s možnosťou ďalšieho rozvoja.
- Pre tento cieľ im poskytol teoretický a filozofický základ predovšetkým [Sigmund Freud](#).

Sigmund Freud

Surrealizmus možno rozdeliť na dva základné obdobia

- **Intuitívne obdobie** - verí vo všemohúcnosť myšlienky postavenej nad realitu. V tomto období (približne do roku 1926) sa surrealisti opierali o filozofický idealizmus. Sociálnu aktivitu nevyhľadávali. Ich program vyložil v Manifeste surrealizmu André Breton (1924

André Breton

- **Politické obdobie** - Surrealisti si začali uvedomovať viazanosť svojho experimentu a pociťovali nutnosť vyjadriť sa k vtedajšiemu politickému zriadeniu. Uskutočnili to verejným protestom proti kolonializmu. Odvtedy nastáva ich približovanie k ľavici, ktorá ich zaviedla až k obdivu ZSSR. Postupne sa stávali veľmi ideologickými - to sa prejavilo v Druhom manifeste surrealizmu ([1930](#)). So zmenou ich postoja sa zmenil aj názov časopisu (táto zmena vystihuje celý problém) zo *Surrealistickej revolúcie* sa stal *Surrealizmus v službách revolúcie*.

Dielo Guernika

Predstavitelia

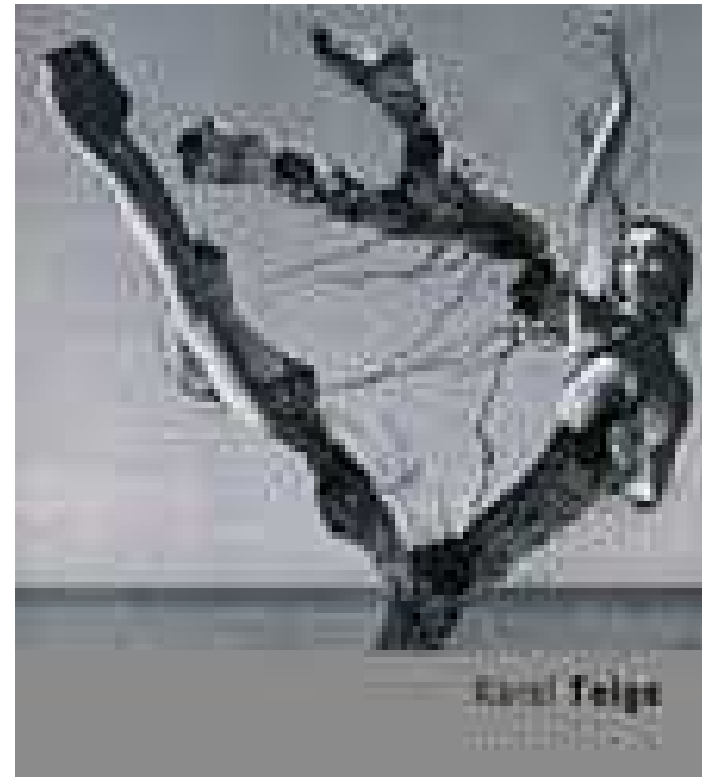
- Mnoho populárnych umelcov žilo v [Paríži](#), ktorý bol v 20. a 30. rokoch 20. storočia (obdobie najväčšieho rozmachu surrealizmu) kultúrnym centrom sveta, v tejto dobe sa k surrealizmu hlásili napr.: [René Magritte](#), [Joan Miró](#), [Max Ernst](#), [Salvador Dalí](#), [Alberto Giacometti](#), [Valentine Hugo](#), [Meret Oppenheim](#), [Man Ray](#) a [Yves Tanguy](#).

Salvador Dalli

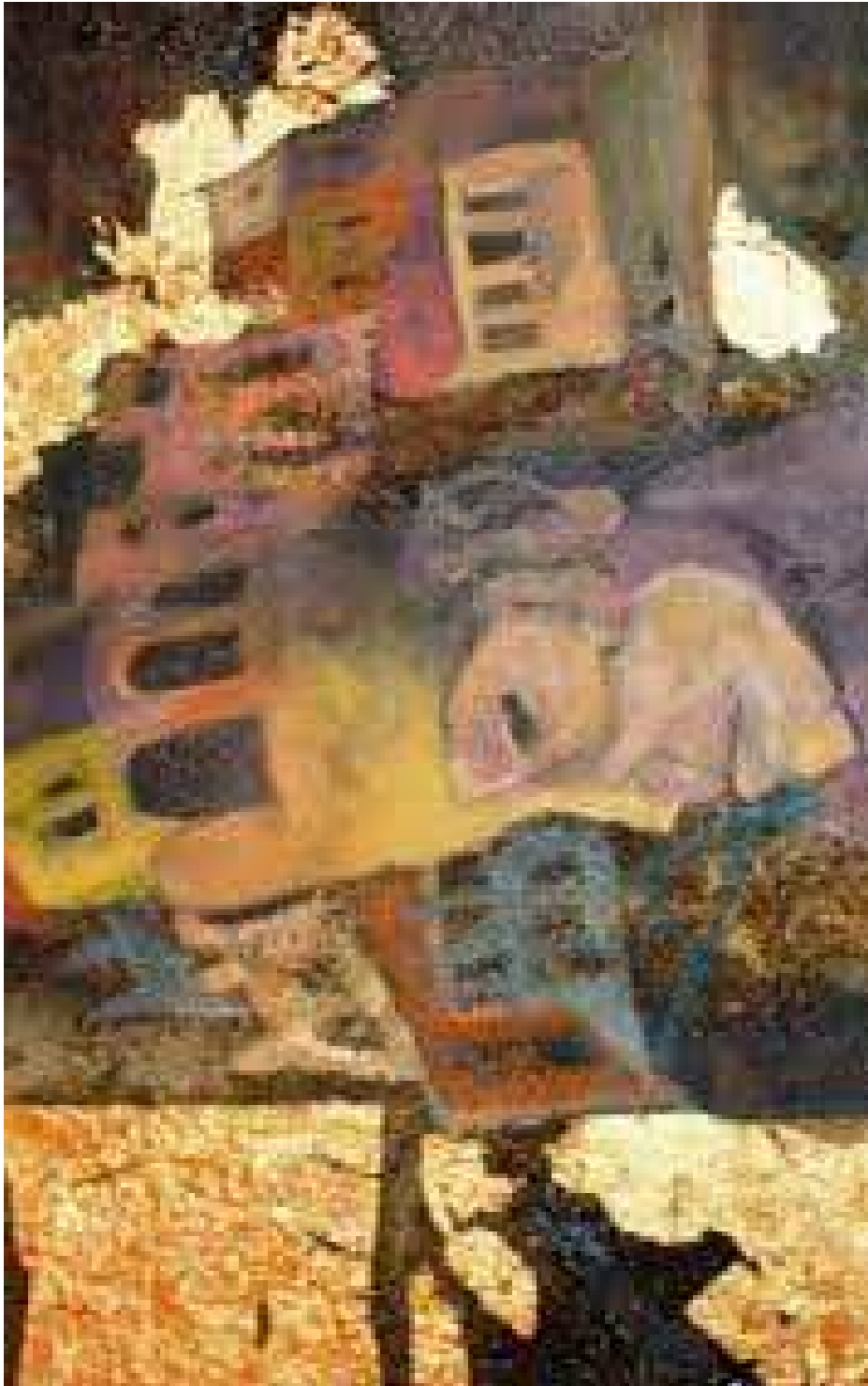
- Vďaka dominancii [Francúzska](#) sa tento smer niekedy omylom považuje za čisto francúzsky, ale surrealizmus bol v skutočnosti medzinárodný už od začiatku. Vedľa francúzskej skupiny, vznikla veľmi skoro napr. aj Česká skupina (hovorcami boli [Vítězslav Nezval](#) a [Karel Teige](#)) a slovenskí nadrealisti; Česká skupina pokračuje vo svojej činnosti nepretržite dodnes. V skutočnosti možno povedať, že časť najvýznamnejších surrealistických teoretikov a väčšina radikálov pochádzala z iných krajín ako Francúzsko (napríklad Rumun [Gherasim Luca](#)).
- Ohlas surrealizmu bol veľmi silný, s nástupom [fašizmu](#) je veľmi oslabený, pretože hnutie opúšťa veľa umelcov ([Pablo Picasso](#), [Tristan Tzara](#), [Paul Eluard](#), [Vítězslav Nezval](#), ...), druhá významná časť sa presunula do USA.

Vítězslav Nezval

- V populárnej kultúre, predovšetkým v [USA](#), sa surrealizmus často spája s obrazmi Salvadora Dalího. Dalí bol aktívnym surrealismom v rokoch [1929](#) - [1936](#), a dal hnutiu to, čo sám nazval [paranoicko-kritickou metódou](#). Od konca tridsiatych rokov sa väčšina členov hnutia začala surrealizmu vzdávať.
- Okolo roku [1960](#) začali vznikať surrealistické skupiny aj na miestach, kde surrealisti nikdy nepôsobili (napr. [Pakistan](#)

TVORIVÁ ÚLOHA:

Vyhľadaj na internete surrealistických maliarov a ich obrazy.

- Odfot' a pošli na mail: bronislava.uhnakova@gmail.com